

Darja Mertelj

Univerza v Ljubljani

Filozofska fakulteta

darja.mertelj@ff.uni-lj.si

DOI: 10.4312/vestnik.7.319-323

NUOVO ESPRESSO 1, 2, 3 (za ravni A1, A2, B1)

Luciana Ziglio, Giovanna Rizzo (2014) *Nuovo Espresso 1: corso di italiano. Libro dello studente e esercizi (A1)*. Firenze: Alma. ISBN 9788861823174 (učbenik z DVD-jem), 44,90 € (pri DZS).

Maria Balì, Giovanna Rizzo (2014) *Nuovo Espresso 2: corso di italiano. Libro dello studente e esercizi (A2)*. Firenze: Alma. ISBN 9788861823204 (učbenik z DVD-jem), 44,50 € (pri DZS).

Maria Balì, Luciana Ziglio (2015) *Nuovo Espresso 3: corso di italiano. Libro dello studente e esercizi (B1)*. Firenze: Alma. ISBN 9788861823389 (učbenik z DVD-jem), 44,50 € (pri DZS).

Delovni učbeniki *Nuovo Espresso 1, 2, in 3* so na slovenskem tržišču ponovno na voljo, tokrat v veliki meri prenovljeni in vendarle z ohranjenim konceptom, zaradi katerega so ga v preteklih 15 letih množično uporabljali številni slovenski učitelji italijanščine kot tujega jezika. Niti v predhodnih verzijah niti sedaj učbenik s strani avtorjev in založbe ni namenjen gimnazijcem in ostalim srednješolcem, vendar ga prav tej ciljni skupini pričujoča prenovljena izdaja najmočneje približa, predvsem zaradi video posnetkov v vsaki lekciji, kjer gre za krajše, humorne prigode in nezgode mladih ljudi v njihovem vsakdanu.

Učitelji, ki so prvi del poskusno uporabljali kot učno gradivo v kontekstih poučevanja italijanščine kot (drugega ali tretjega) tujega jezika v gimnaziji, so zadovoljni z obojimi: ohranjenim konceptom in učnimi video-zgodbicami, ki jih spremlja niz nalog za vizualno, slušno in bralno razumevanje, najpogosteje v tem vrstnem redu. Avtorice nadaljujejo podobno metodološko zasnovanost v vseh lekcijah, tj. najprej razvijanje slušnega razumevanja in besedišča, urjenje značilnih struktur v delno vodenih nalogah za učenca, ki jih izvaja samostojno ali v dvojicah/trojicah. Ne manjkajo tudi naloge, ki učenca spodbujajo k sporočanju in/ali izmenjavanju informacij o svojih mnenjih in čustvih.

Naj naštejemo še ostale že deloma znane lastnosti učbeniške serije Espresso: naslovnica ohranja podobo skodelice kave (ital. un espresso), vendar dodaja podobo filmskega

traku, s čimer poudari video kot bistveno prednost prenovljene izdaje; na notranjem delu platnic je reklamno vabilo na spletne strani založbe Alma, in sicer za Alma TV, ki nudi številne in raznolike oddaje, posnetke, razlage ipd. – dragocen vir za učitelje, da ne izgubljajo časa z *naključnim* iskanjem video učnih vsebin; na zadnjem notranjem delu platnic je nazarjen politični zemljevid Italije z dvajsetimi regijami (ki sicer nekorektno prikazuje Slovenijo in ostale države nekdanje Jugoslavije, saj je z zemljevida »odstranjena« npr. celotna slovenska in hrvaška Istra).

Kot v predhodnih izdajah so besedila, slušna in bralna, primerno kratka za uvajanje novih tem in nekoliko daljša za razvijanje zahtevnejšega slušnega in bralnega razumevanja, jezik je pogovoren in naraven, primerno prirejen ali izbran za ravni A1, A2 in B1. V učbenikih se tako kot doslej smiselno izmenjujejo naloge za razvijanje receptivnih (slušno in bralno razumevanje) in produktivnih zmožnosti (urjenje dialogov in pisanje besedil), kar sicer postaja značilnost *tudi* večine ostalih učbeniških kompletov za italijanščino kot tuji jezik, lahko rečemo celo, da vedno bolj prevladuje na naloge osredinjeno učenje/poučevanje. V učbeniku je dosledno ohranjena zasnova, da slovnica učne vsebine »spremlja« in sistematično dopolnjuje, čeprav seveda vemo, da je v ozadju sistematičen slovnični pristop.

Novost v primerjavi z izdajami prejšnjih generacij zaznamo glede obravnavanja oz. uvajanja besedišča, saj se v vseh treh učbenikih – podobno kot v številnih učbenikih za druge tuje jezike po vzoru anglosaksonskih – vsaka učna enota prične s stranjo, kjer se učenci srečajo, tudi prek angleščine (v tem primeru kot *lingua franca*) s ključnimi izrazi, ki jih bodo srečevali in utrjevali v učni enoti, obenem pa se na tej strani kot orodje lahko pokliče na pomoč tudi materinščina (oz. J1); po desetletjih »monolingvalne doktrine« se vendarle pričanja materinščini javno priznavati najpomembnejšo podporno vlogo pri učenju tujega jezika.

Čeprav je učbeniški komplet namenjen odrasli populaciji, je pogosta vključenost vsebin, ki so neposredno in posredno del realnih življenjskih izkušenj najstnikov v srednješolskem izobraževanju, kar učbenik, kot že v predhodnih izdajah, močno približa potrebam teh generacij, v prenovljeni pa so še posebej močno zastopane vsebine, kjer se lahko mladi soočajo s problematiko svoje in drugih starostnih generacij in interesnih skupin v družbi ter številnih vsakodnevnih družbenih pojavih (živali, ljubljenci, področje dela, mednarodne izkušnje sodobnih migracij, različne družbene iniciative od okoljskih do književnih, ipd.). Še zlasti je učbeniški komplet posodobljen z vsebinami razdelka *Caffè culturale*, kjer se ne seznanjajo samo z realnostjo Italije danes, pač pa tudi temami, ki zadevajo kateregakoli mladega v današnjem svetu, zlasti Espresso 3 obravnava številne pereče teme na resen in duhovit način ter ponuja sveže (vzgojne) poglede na stvarnost.

1 UČBENIK

Učbeniški del obsega v 1., 2. in 3. delu pribl. prvih 150 strani v barvnem tisku. Vsako lekcijo uvaja pregledna uvodna stran z navedbo ciljev (zg. del strani) in naloga za spoznavanje

ali sklepanje o ključnem besedišču (ali priključnem besedišču v primeru dijakov z nekaj predznanja), ki se bo pojavilo v lekciji, implicitno je pričakovana uporaba materinščine ali nekega drugega tujega jezika, kar služi za ogrevanje za ključne izraze. Sledi prib. 5-6 strani, kjer se izmenjuje učenje jezika ob nalogah za razvijanje receptivnega in produktivnega znanja, pri čemer je logično nadgrajevanje vsebin tisto, ki narekuje izbor besedil in nalog. Sledi stran s pregledom sporazumevalnih in slovničnih struktur, dvojna stran z nalogami za obravnavanje videa (*Videocorso*) in stran za spoznavanje Italije (*Caffè Culturale*). Po vsaki drugi lekciji je na voljo *Facciamo il punto*, kjer učenec aktivno ponavlja snov ob učni igri (*Gioco*) ter aktivno uzavešča svoje stanje znanja (*Bilancio*) ter ga uporablja ob konkretnih nalogah avtentične rabe jezika (*Progetto*). Pomembna odlika tega učbeniškega kompleta je, da je delež govornih nalog, ob katerih učenci urijo uporabo sporazumevalnih vzorcev in jezikovnih struktur za razvoj ustnega sporazumevanja in sporočanja, dokaj visok; pogosto je v take dejavnosti mogoče brez posebnega truda pretvoriti tudi dialoge, ki sicer služijo različno zahtevnemu slušnem razumevanju.

Del z vajami oz. integrirani delovni zvezek (*Esercizi 1 - 10*) obsega nadaljnjih približno 60 strani, v črno-belo-modrem tisku. Vsaki učni enoti je namenjenih približno 7-8 strani raznolikih vaj za urjenje, ki se neposredno navezujejo na učno enoto. To samostojno domače delo učenca naj bi si s pomočjo rešitev povsem na koncu učbenika (*Soluzioni degli esercizi*) učenci lahko pregledali tudi sami. V ta del so umeščeni tudi štirje dvostranski testi in sicer za snov po vsaki drugi/tretji lekciji.

Slovnični pregled (*Grammatica*) je primerno rudimentaren, na pribl. 25 straneh v vsakem delu. Tak priročen, pregledno urejen pregled slovnice, namenjen za učenčevo samostojno uporabo (zato so slovnična terminologija, definicije in razlage poenostavljene), bi bil učencem v veliko večjo pomoč, če bi bilo več zgledov in spremno pojasnjevalno besedilo ponujeno v slovenščini in/ali angleščini. Učencem začetnikom (na ravneh A1 in A2) so namreč metajezikovna pojasnila v ciljnem jeziku nedostopna brez dodatne pomoči/pojasnjenj učitelja. Čeprav so v lekcijah v *Nuovo Espresso 1, 2* in *3* slovnične strukture sicer razložene in tako tudi obravnavane, ta učbeniški komplet sam po sebi ne more služiti kot neke vrste sistematična »pedagoška slovnica«. Slovnični pregledi ob koncu lekcij in splošni na koncu učbenika samega to vlogo predstavljajo »v miniaturo«, s čimer se doprinaša k občutku učenca za znanje in zavest o jeziku kot o slovničnem sistemu, ker naj bi mu nudilo ogrodatje za vseživljenjsko izpopolnjevanje. Vsekakor naj učitelj pri pouku poudarja glagol, njegovo rabo v različnih sporazumevalnih okoliščinah in raznovrstnih besedilih, saj poznavanje zakonitosti na tem področju lahko pripomore k boljšemu razvijanju ustnega in pisnega sporočanja/sporazumevanja, ki naj na teh ravneh poteka ob besedilnih modelih, ki jih obilno nudi ta učbeniški komplet.

Navedene lastnosti teh delovnih učbenikov torej lahko znatno »glotodidaktično razbremenijo« učitelja, saj mu nudijo podporo na različnih področjih oz. pri ciljih, ki jih na področju učenja in poučevanja tujih jezikov sooblikujejo načela *Skupnega evropskega*

jezikovnega okvirja in učni načrti za italijanščino kot tuji jezik v RS (za srednješolsko izobraževanje), ter poučevanje/učenje današnjih generacij učencev, ki jim je »preklapljanje« med uporabo spletnih strani (npr. prek pametnih telefonov ipd.) in »živim« poukom ter pri domačem delu nekaj povsem samoumevnega.

2 CD IN DVD KOT NEPOGREŠLJIVA SESTAVINA UČBENIKA

Zvočna besedila postanejo od stopnje do stopnje vsakič nekoliko zahtevnejša in »hitrejša«. V splošnem velja, da so besedila na zgoščenki primerno zahtevna in hitra, vendar dobro slišna in razločna, izgovor in intonacija sta ustrezna. Še posebej spodbudno naj bi pri pouku delovala uporaba DVD-ja oz. video zgodb o mladih ljudeh in njihovih prigoдах, kjer je dodatna priložnost za doživljanje italijanskega govornega sporazumevanja. Teme video zgodbic so splošne in obenem raznolike, obravnavane so s humorjem, tudi na račun stereotipov o Italijanih, najpogosteje sodobne, saj so vzete iz vsakdanjega življenja mladih ljudi.

Humor je jezikovno in/ali situacijsko in/ali prek govornice telesa razumljiv in s tem dostopen tudi začetniški ravni znanja učencev. Praviloma videi vsebujejo pozitivno humorno izraženo vzgojno sporočilo za situacije, ki jih živijo mladi. Videi so v začetnih lekcijah pogosto posneti tako, da prikazujejo obraz osebe, ki govori, kar omogoča boljše razumevanje, obenem pa vseeno ne delujejo »umetno«. Učitelj se lahko odloča za uporabo podnapisov v italijanščini (ali pa jih izklopi). »Video-slovnica« se zdi nekoliko manj posrečena, vendar ker gre za video predstavitve, bi se zdelo učencem to morda zanimivo, kljub temu, da kot meta-jezik niso uporabili angleščine, pač pa kar italijanščino. Pojasnila se povezujejo s posamičnimi prizori iz video-zgodb.

3 SKLEP

Po naravnosti na ciljno publiko ta didaktični komplet sicer ni zasnovan za srednješolce oz. gimnazijce, vendar pa v večji meri kot marsikateri drug razpoložljivi didaktični komplet obravnava snov ob temah, ki so tem učencem blizu. Velika večina tem nudi povsem primerna izhodišča, da jih učitelj z nekaj poklicne spretnosti aktualizira oz. priredi za potrebe svojih skupin učencev (gimnazijci vs. dijaki v srednjem strokovnem in poklicnem šolstvu). Zahtevnostni razpon nalog je primeren, vendar njihov obseg nekoliko majhen: nekaterim učencem bo vaj primanjkovalo, drugim pa ne bodo zadosten izziv, zato se priporočajo še nadaljnje naloge iz številnih virov, tako papirnatih kot elektronskih, založbe Alma.

Avtorji prepuščajo raven uporabe materinščine učitelju, učenci so na materinščino implicitno napoteni pri lastnem dopolnjevanju uvodne, »ogrevalne« naloge za seznanjanje

s ključnim besediščem. Ker gre za učbeniški komplet, ki ni nastal zgolj za potrebe slovenskih učencev, se razume, da ne more vsebovati poudarka na jezikovnih (morfosintaktičnih) vsebinah, ki so za slovenske učence iz različnih razlogov lahko še posebej težavne – nujno je, da tu nastopi učitelj, ki učencem pomaga s posebej pripravljenimi gradivi za ta področja.